

VII/75

Samizdat.sk

NIEČO O SVÄTOM ROKU

Vo sviatok apoštolov sv. Petra a Pavla predniesol svätý otec Pavol VI. svoju programovú reč Svätého roku.

Najsamprv zdôraznil mimoriadný význam Svätého roku: Je to čas príhodný, čas milostivý, ktorý neslobodné prepáť! Každý veriaci má pokaďať splnenie programu Svätého roku za vec svojho svedomia.

Svätý rok od nás vyžaduje hlbokú duchovnú obnovu a to tak od jednotlivých veriacich, ako aj od cirkevných ustanovizní, farností, diecéz, reholí - i obnovu celej Cirkvi. Táto obnova sa má prejavovať zvlášť v zmierení s Bohom a v zmierení s ľuďmi - aj s tými, čo nás urážajú, čo s nami nesúhlasia, čo sú proti nám.

Vo svojom prejave sa prihovára k najdôležitejším zločkom ľudu Božieho. Predovšetkým svojim bratom v knazstve a k mladým - najsamprv k tým, čo začuli Pánovo volenie: Poď za mnou, potom k všetkým mladým dobrej vôle, pretože ich považuje za najsúcejších pochopiť Pána Ježiša a uplatňovať do posledných dôsledkov evanjelium v každodennom živote.

Svätý Otec nám privoláva: Hore srdcia! - sú hodnoty oveľa väčšie a oveľa cennejšie, ako sú tieto pozemské bohatstvá, po ktorých tak veľmi pachtíte, že vám zaslepujú oči a robia vás v skutočnosti poľutovaniahodnými chudákmi, duševnými trpaslíkmi.

Neslobodno zabúdať na príkaz Pána Ježiša: "Milujte predovšetkým kráľovstvo nebeské a jeho spravodlivosť a všetko ostatné vám bude pridané".

Hore srdcia! - to nám pripomína celým svojím životom i mučeníckou smrťou sv. Pavol, apoštol národov.

Hore srdcia! - prihovára sa nám svätý Otec celým svojím dvanásťročným pontifikátom, programom tohto Svätého roku.

O problémoch ekumenizmu

/Výňatky z tlačovej konferencie konanej vo Waršave s Dr. Filipom Potterom, generálnym sekretárom Svetovej rady cirkví./

- Naväzujúc na svoju návštevu v Ríme v jeseni minulého roku a na prejav, ktorý povedal na s synode - prehlásil, že spolupráca medzi Svetovou radou cirkví a rímskokatolíckou Cirkvou sa intenzívne rozvíja vo všetkých oblastiach a vôbec sa neobmedzuje len na činnosť spoločného sekretariátu pre spravodlivosť a pokoj /SODEPAX/. Existujú nepr. stále kontakty a spolupráca aj v oblasti formácie laikov.

Hoci perspektíva členstva katolíckej cirkvi v Svetovej rade cirkví je veľká, je možné a potrebné ešte väčšie zblíženie. Ťažkosti porozumenia sú vzájomné, a teda ďalší postup v zblížení vyžaduje v princípe zmeny na oboch stranách. Možno badať stále prebiehajúce dôležité zmeny aj v katolíckej Cirkvi. Priaznivým javom pre rozvoj ekumenického hnutia je vzrast významu a autority biskupských konferencií. Vďaka tomu sa rímskokatolícka Cirkev stáva viac lokálnou, viac miestnou vo svojej štruktúre. Uľahčí to použitie riešenia ktoré už v niektorých krajinách prijali, že predstaviteľ miestnej biskupskej konferencie patrí do miestnej ekumenickej rady.

- V súvislosti s problematikou blížiaceho sa valného zhromaždenia Svetovej rady cirkví, ktoré sa má konať v novembri toho roku /1975/ v Nairobi /Kenia/, dr. Potter povedal, že africký kontext tohto zhromaždenia zvirazní dva problémy, stojace pred všetkými cirkvami.

Dr. Potter kládol dôraz na nutnosť hlbokého lokálneho zakotvenia cirkví, ktoré sú povinné svoju identitu spojiť s domácou kultúrou. V Afrike je tento problém obzvlášť ostrý vzhľadom na dedičstvo kolonializmu a na neustále znovu sa rodiaci neokolonializmus

Úzko s tým je spätý druhý problém - obráz, ktorý

dáva kresťanstvu biely rasizmus: "... štyriato rokov otroctva - to je predohra Osvieteniu". A predsa - čo je obzvláštnym škandálom - rasistické režimy v Afrike vystupujú v roli šíriteľov kresťanskej civilizácie.

Podobne ako v otázke kultúrnej identity i tu máme dočinenia nie s problémom výlučne africkým, ktorý by mohol byť považovaný za exotický a vzdialený, ale s historickou konkretizáciou univerzálnej úlohy Cirkvi, ktorou je vytváranie, posilňovanie a obrana "ozajstnej ľudskej existencie v spoločnosti a spravodlivosti".

- Základnou metódou vytvárania spoločnosti je dialóg. Nemožno ho však chápať ako súbor argumentov v úsilí nanútiť vlastnú pravdu. Dialóg je spôsob spolunažívania. Jeho podstatou je odhaliť druhému to, čím žijeme, čo nás absorbuje a teda odhaliť aj vlastné slabosti a pochybnosti. Preto vhodným miestom dialógu nie sú veľké zhromaždenia, ktoré často majú charakter propagačný. Dialóg vo veciach viery vyžaduje uznanie, že koniec koncov neevanjelizujeme my, ale sám Kristus. Našou vecou je dať sa k dispozícii Bohu, aby sme pôsobili v Duchu Svätom; musíme byť preto predovšetkým autentickí ľudia.

- Podľa mienky dr. Pottera dialóg a to, čo je jeho zdrojom - dialektika ľudskeho bytia - sú chápané a pertraktované ľuďmi európskej civilizácie príliš abstraktne, priam hegelovský. Z toho možno vyplýva ťažkosť, výrazne sa objavujúca na misijnom poli - akási neschopnosť ľudí európskej civilizácie prekonať nadradený postoj dobrodincu, ktorý od obdorených nič neočakáva a nič sa od nich nehodlá učiť. Bohužiaľ, ani štýl cirkevného života, ani systém vzdelávania neuľahčuje a nevedie k zaujatiu opačného postoja.

Svetová rade cirkvi cíti potrebu a tiež pracuje na dialógu s veriacimi aj nekresťanských náboženstiev.

I. Pred Bohom

Všemchúci, svätý Bože, po tieto dni chcem k tebe prichádzať a modliť sa. Chcem Ťa vyznávať, teba Otče, Synu a Duchu Svätý. Teba chváliť, teba velebiť, tebe sa klanáť. Chcem Ťi poďakovať za tvoju veľkú slávu.

Bože, čo ťi mám povedať? Mám vyhľadávať slová, ktoré velebia tvoje sväté meno? Mám ťi dávať všetky mená tejto zeme, tebe, ktorý si bezmenný? Mám nazývať Bohom svojho života?

Zmyslom svojho života, cieľom svojich cieľov posvätením mojich činov, cieľom mojich bôžnych dní, osmcom mojej osamelosti, teba, moj najtajnejšie šťastie? Mám hovoriť: Stveriteľu, Udržovateľu, Darca milosti, ty blízky, vzdialený, nepochopiteľný, Bože kvetov a hviezd, Bože pokojného vánku i strašných bitiek? Ty si múdrosť, Moc, Vernosť, Pravda, Večnosť, Bezmernosť, ty si naozaj všetko milosrdný, spravodlivý a milujúci.

Môj Bože, čo ťi mám povedať? Mám sa ťi sťažovať, že si od mňa taký vzdialený? Že tvoje mlčanie je také strašné a také dlhé ako môj život? Že si ku mne taký milosrdný a že tvoje cesty, po ktorých musíme ísť my - nie ty - sú tak nepochopiteľne zmätené a neozierne? Ale ako by som mohol takto nariekať? Ako by som mohol sťažovať na tvoju vzdialenosť, keď tvoja blízkosť je pre mňa práve tak hrozná. Ako by som/si-mohol-sťažovať-na-tvoju-vzdialenosť/mohol plakať nad tvojím milosrdenstvom? Veď práve jemu vďačím za to, že ešte dožižím čas mojemu hriešnému životu. Ako si ťažkať na nepochopiteľnosť tvojich cieľov, keď všetok zmätok zapríčinila v nich moja zlá a zmätená vôľa?

Môj Bože, čo ťi mám povedať? Mám sa snažiť zasvätiť sa ťi? Mám hovoriť, že ťi patrí s všetkým, čo som a čo mám? Bože moj, ako sa mám odovzdať, keď ma tvoja milosť neprijme? Ako mám vstúpiť do tvojich služieb, keď ma nevoláš? Ďakujem, že si ma povolal. A predsa mi tvoja služba pripadá ťažká. Nech utíchne

moje slabé a zbabelé srdce a nech sa neponosuje na tvoju službu. Nech umlknú moje ústam a umlčia moje vzdorovité srdce a vyznávajú tvoju pravdu, ktorá je dôležitejšia ako moja. Áno, Pane, tvoja služba je dobrá, tvoje jarmo je ľahké a bremeno slacké. Ďakujem ti za všetko, čo si ode mňa v mojom živote žiadal. Buď pochválený za dobu, v ktorej som sa narcidil. Buď velebený za príjemné dni môjho života, aj za moje bolestné dni. Buď požehnaný za všetko, čo si mi odoprel. Pane, neprepúšťaj svojichklenivého a vzdorovitého sluhu zo svojej služby. Ty vládneš naočnou rúcou i v tých hĺbkach mojej bytosti, kde jedine ja rozhodujem o sebe a o svojom večnom osude. Tvoja milosť je milosťou večnej všemohúcnosti. Múdry, milosrdný Bože, neodlož ma spered svojej tváre. Ponechaj ma vo svojej svätej službe po všetky dni môjho života. Vyžaduj čo chceš, len daj silu konať, čo nariačuješ. Aj keď sa unavím v tvojej službe, ty sa neunavíš v tvojej trpezlivosti. Ty mi prichádzaš na pomoc, ty dávaš silu, aby som začínal žiť znova, aby som dúfal proti nádeji, aby som začínal žiť znova, vo všetkých svojich porážkach veril v tvoje víťazstvo vo mne.

Bože môj, čo iného ti mám povedať ako to, že som hriešnik? Ty to však vieš lepšie ako ja a ja by som to predsa neveril a nechcel by som to uznať, keby tvoje slovo nestálo proti mne. Pane, nevzdaluj sa ode mňa, lebo som človek hriešny. Nie je to lepšie povedať takto, ako inakšie? K komu inému by som sa mal utiekať, ak nie k tebe? Ku komu inému by som sa mal obrátiť so svojou slabosťou, s lenivosťou svojho srdca, s dvojznačnosťou svojich modlitieb? Bože hriešnikov, Bože obyčajných, všedných, zbabelých, a priemerých ľudí! Bože, môj hriešnik nie je veľaklepy, je taký všedný, taký obyčajný, že ho možno aj prehliadať. Pravda, len vtedy, keď prehliadneme Teba, svätého Boha, svoj vzor a svoju nrcu a keď zabudneme, že ty chceš vlastne naše srdce, že ho chceš mať celé a nerozde-

lené, horiace a navyšetko ochotné, že ty ziarliš na našu lásku. Bože, kam by som sa mal utiekať? Veľkí hriešnici sa azda môžu ešte nasycovať cémcnicou veľkosťou svojich hriechov. Ale aký odpor a mrzutosť vyvoláva u moja každodenná útechosť, moja ajta lenivosť srdca, hrozná priemarnosť môjho "dobrého svedomia". Len ty ešte znášaš také srdce, len ty máš pre mňa ešte trpezlivú lásku. Len ty si väčší ako moje úbohé srdce, Bože hriešnikov, Bože vlažných a lenivých srdc, zmiluj sa nado mnou!

Aby som ti mohol slúžiť, pretvor ma na múdreho a trpezlivého. Daj mi odvahu povzniesť sa nad mnohé veci, daruj mi silu odriekať sa, pretože to utvorí prázdne miesto, ktoré vyplníš ty. Presím ťa o dar múdrych. Tento dar potrebujem, aby sa ti slúžili nerozdeleným srdcom. S takouto službou nemôžeme čakať - a čes ešte menej ako kedýkoľvek predtým, až budeme vekom pokročili a svet nás sám od seba opusti.

Ako kňaza, alebo apoštola - služobníka ma budú čoskoro nazvať "starým". Mnohé čnosti staroby ešte nemusím mať, ale musím mať čnosť múdrej a statočnej trpezlivosti, čnosť svätej indiferencie a mužného odriekania. Lebo na to si ma povolal, lebo si ma povolal vo svojej Cirkvi do úradu "starších", "presbyteroi", vo svojej Cirkvi, ktorá tu putuje z oblasti viditeľnej do ríše, ktorí očakáva naša viera a po ktorej táži naša láska. Na tejto ceste musím kráčať so svojimi bratmi a sestrami, svojim životom musím urobiť vieryhodným to, že ten, kto sa zrieka, dosahuje lepšie dobré, že ten, kto dáva, nachádza, že chudobný je bohatý, že ten kto naozaj verí tvojim slovám a stráca pre teba svoj život, získava život večný. Učín z môjho srdca naozaj kňazské srdce služby a lásky. Amen.

BICYKEL majstra sveta PÁPEŽOVI

Na nádvorí sv. Damaza vo Vatikáne, 22. II. 1975 Sv. Otec prijal majstra sveta v cyklistike Eddyho Merckxa a okolo 300 iných cyklistov pred začiatkom ich cyklistických pretekov na Sardiniu. Eddy Merckx, známy nielen ako slávny cyklista, ale aj ako praktický katolik, daroval sv. Otcovi bicykel, na ktorom sa stal majstrom sveta v cyklistike.

Iná veľká cyklistická hviezda, Felice Gimondi, daroval Sv. Otcovi svoje žlté tričko. Pápež sa k cyklistom srdečne prihovoril. Pripomenul nielen všeobecnú úctu Cirkvi ku športu, ale aj svoje zvláštne sympatie k cyklistike, v ktorej - povedal - niet miesta pre "ľahkomyselnosť a improvizáciu". Je to následkom prísneho výberu, ktorý cyklistika od športovca vyžaduje. Potom sa Svätý Otec cyklistom poďakoval za to, že si počas Svätého roku vybrali Vatikán, ako miesto štartu svojich pretekov na Sardiniu a zaželel im úspech do cieľa týchto pretekov spolu s "jubilejnými cieľmi" Svätého roku - obnovy a zmierenia.

Podľa "Glas koncila",
č. 6/75

Čím žije kresťanský svet....

Dňa 30. júla sa zíše

Generálna synoda anglikánských cirkví. Má prerokovať páľčivú otázku o kňazstve ženy. Táto téma, ktorá je v posledných rokoch veľmi diskutovaná v anglikánskej Cirkvi. Predmetom diskusie je tiež preto, že eventuálne rozhodnutie v prospech kňazstva ženy by malo negatívny vplyv na ekumenické vzťahy anglik. Cirkvi. V cirkevných kruhoch prevláda názor, že katolícka Cirkev, s ktorou ich v posledných rokoch viszali úzke vzťahy, bude mať aj v blízkej budúcnosti odmietavý postoj ku kňazstvu ženy.

Keby teda anglikánska Cirkev udeľovala ženám kňazskú vysviacku, bolo by to ďalšou zbytočnou prekážkou na ceste k zjednoteniu.

Vatikán znovu potvrdil tradičnú náuku o zlých duchoch. V jednom dokumente uverejnenom Kongregáciou pre vieru sa riešila otázka, či je tradičná náuka o démonoch aj naďalej tak závažná, ako v minulosti.

Niektorí dnes vidia v Satanovi iba zvyšky mýtu a personifikáciu zla a hriechu.

Naproti tomu dokument zdôrazňuje, že cirkevná náuka o zlých duchoch, ktorá sa opiera o sv. Písmo a výroky IV. Lateránskeho smemu, je aj naďalej d dogmatickou skutočnosťou. V tejto súvislosti citujú Pavla VI.

"Kto sa zdráha uznať existenciu zlých duchov, opúšťa oblasť biblickej a cirkevnej náuky."

Dokument ďalej vyslovuje polutovanie nad tým, že dnes sa nepriznáva taký význam exorcizmu, ako v prvých dobách kresťanstva. Pripája k tomu však varovanie pred poverou a mágiou.

Či musí byť komunizmus ateistický? Sú tri druhy komunizmu: humanistický, dialekticko - historický a sovietský.

Humanistický - tlmočený mladým Marxom, ktorý zastával názor, že náboženstvo nie je nič iného, ako jedna z foriem odcudzovania človeka sebe samému. Je to pravdepodobné, že s takto orientovaného komunizmu nemožno ateizmus vyňať.

Dialektický materializmus stojí v radikálnom protiklade k viere v Boha. Ako pravý materializmus, považuje hmotu za posledný základ všetkého. Neide pritom síce tak ďaleko, ako iné formy materializmu, ktoré uznávajú vôbec iba hmotu za skutočnú. Dialekt. mat. najnovšie uznáva, že ľudské vedomie je niečím nehmotným, avšak výtvorom a funkciou hmoty a síce, ľudského mozgu. Tekto sa síce duchovne uznáva, ale predsa len prevešené na hmotu, ako na posledný základ všetkého.

Marxizmus, ktorý nemá nutne za základ ani názory mladého Marxa, ale nemá za závažný podklad ani dialekt. mat., ktorý stojí na pôde historického materializmu, takýto materializmus nemusí byť nutne ateistický a nepriateľský náboženstvu. Historický materializmus považuje náboženstvo umenie, morálku, právo, filozofiu, atď. za formu spoločenského vedomia, alebo za formu tzv. nadstavby. Nadstavba má za základ spôsob výroby. Tým sa chce vyjadriť, že v nadstavbe, a teda aj v náboženstve sa prejavujú vždy nejaké sociálne čnosti, nejaké triedne záujmy.

Pôvodne považoval Marx všetky tieto formy spoločenského vedomia za ideológiu v zmysle záujmami ovplyvneného falošného vedomia. Neskôr však začala marxistická filozofia vnútri jednotlivých foriem spoloč., vedomie rozlišovať medzi právnymi obsahmi a záujmami, podmienenými ideologickými obsahmi. Iba pri náboženstve sa až dodnes robí výnimka. Ono je vraj formou spoločenského vedomia, ktorej neprislúcha žiaden právny obsah a ktorá predstavuje rýdzo fantastické odzrkadlenie /skutočnosť/. Toto je však nedôslednosť. Keď už považujeme náboženstvo za špecifickú formu spoločenského vedomia, potom musí aj preň platiť to isté, čo pre ostatné

formy. Potom treba aj v ňom rozlišovať medzi pravdivým obsahom a záujmami, podalienenými ideologickým obsahom.

Tak sa zdá, že by marxisti mali možnosť, keby chceli, dospieť ku kladnému vzťahu k náboženstvu, a aj v ňom vidieť autentickú ľudskú hodnotu, ako napr. v umení. Je to možnosť, ktorá od marxistov zatiaľ nie je prijímaná.

+ x + x + x +

Dobrá vôľa nie je dobrá, ak je slabá!

- . - . - . -

Radosť nie je večná,
smútok nie je nekonečný!

- . - . - . -

Noste v sebe vždy radostnú dušu ... !

Shaekspere hovorí:

Radostná duša neskrýva v sebe srdce zradcu.

....zradcovia sú vždy nespokojní a smutní. Ovládanie seba, silie, radosť v duši, ustavičná vynachádzavosť, aby sme zajtra neboli takí istí, ako dnes, lebo prítomnosť, ktorá nás pozvala do Cirkvi, núti nás, aby sme pokračovali na ceste ako Abrahám, ako Mária, ktorá sa vydala na cestu bez toho, že by vedela kde ide ju privedie zajtrajšok.

Táto cesta bude veľmi pekná, ale závisí od nás, ako využijeme prítomnosť, aby sme ju urobili krásnou.

- . - . - . -

ÚZKOU CESTOU

Úzkou cestou, trním, hložím,
v zanechaných Synem Božím
stopách spechám k domovu,
v náruč padnu Otcevu.

Často bolest v chůzi brání,
nenávisť mé srdce rani,
často zdá se, že již dál
nedovolí jít mi žal.

Že mne lásce odnáučí
zášti víchr, který skučí
zběsile mi nad hlavou
unavenou belavou.

Že už naděj z poza mraků
nezazáří mléku zraků,
že se křiví cesta má,
vůkol mne jen tma a tma...

Přes to bláhem kráčet je mi
krvavými šlépějemi,
cestou, po níž můj se král
na smrt za mne ubíral.

Mou-li cestou cesta Tvoje,
mými také strasti boje;
mou-li tvojí slávy říš,
mým tvůj, Jezu, také kříž.

Pro odměnu - Ne, můj Pane,
Ze Tvé těla zprobované,
na nejužší ze všech cest
z lásky k Tobě chci jej nést.

KE KOMU PŮJDEŠ?

Jsem dny, kdy v chmury, ve chlad tvého žití
je třeba tepla ti.

A oheň, který v říšši očích svítí,
ten tobě neplatí.

Jsem dny, kdy puste, temno kolem tebe,
kdy chybný každý krok,
když každé slovo bolí tě a zebe,
když den je jako rok...

Jsem dny, kdy činá pokušení na tě
a v patách za nim hřích,
kdy síla žití Bohu čistě, svatě,
vyprchá ze žil tvých.

Jsem dny, kdy lásky potřebuje více
tvé srdce znavené.
Však-milujících očí, srdce, líce
i ruce-studené.

Jsem dny, kdy v sobě štěstí hledáš svoje.
Však nevídaný hest
co přízrak přijde, zhroutí blaho tvoje:
tvá vlastní minulost.

A bude den, kdy prolouží se stíny
ze sarti údolí,
kdy budeš muset v jeho prohloubiny
a - srdce zabelí...

A bude den, kdy v tvoje oči vhlédne
zrak Boží plamenný...
Po kom se, pýkem, ruka tvoje zvedne,
po kom zrak zmámený? -

Ke komu půjdeš srdce svoje zhrívat?
Kde najdeš světlo, až se bude stmívat?
Kde odpuštění chybných kroků všech?
Kde pochopení pro svůj mnohý vzdech?

Kde pomůže ti pokušení zmocí?
Kde vytrhne tě z hříchu temné noci?
Kam o sílu se k žití obrátíš?
Kde pomůže tvých břemen nésti tíž?

Kdo podá ti, po čem srdce prahne?
Kdo v samotě, když úzkost srdce stáhne,
v tvůj láskyplně zhlédí se zrak
a z čela něžně setře chmury mrak?

A nad čím krásou duše zapomene
na minulosti skutky obnovené?
Kdo co alého tě může uchovat?
Kdo, přes tvé hříchy, tebe milovat?

Kdo provede tě přes údolí stínů...?
Ten, který na sebe vzal mých hříchů vinu
a za očistou za mne umíral,
Ježíš miluji: můj Ježíš, Bůh můj, Král.

M. R.

31. augusta 1970 zomrel francúzsky spisovateľ François Mauriac, nositeľ Nobelovej ceny za literatúru a člen francúzskej Akadémie. Mauriac bol veriaci katolík. Ako hlboko a opravidov chápal a prežíval svoju vieru, aký živý bol jeho vzťah k Bohu, ku Kristovi a k Cirkvi, vidno z udalosti, ktorá sa odohrala ku koncu jeho života. Mauriacov priateľ, spisovateľ-dramatik Jean Cocteau napísal drámu "Bakchus", ktorá mala slávnostnú premiéru v parížskom divadle Marigny.

Na premiére boli prítomné mnohé významné osobnosti kultúrneho a verejného života Paríža. Medzi nimi bol aj François Mauriac. Keďže Cocteau vo svojej dráme ťažko urážal Cirkev, Mauriac demonštratívne odišiel z divadla. Jeho odchod vzbudil pozornosť najprv v divadel, potom v celom Paríži a Francúzsku. Časopisy a noviny o tom písali z rozličných strán. François Mauriac potom napísal a uverejnil otvorený list Cocteauovi, v ktorom vyjadril veľmi dôstojne a veľmi pevne svoj postoj voči jeho dráme :

"Drahý môj Cocteau!"

Never novinám. Nezúril som toho večera, keď som opúšťal Marigny. Nebesnel som. Bol som iba smutný, že preplnená divadelná sieň, kde sa tlačil celý Paríž, mohla počúvať bez výkriku toho komedianta preoblečeného za biskupa, ktorý používal slová Otčenáša na to, aby ju rozosmial. Slová Otčenáša, tejto jedinečnej modlitby, ktorú Cirkev kladie na pery kňaza, keď s touj zahalený oblakom zoči-voči Bohu uprostred svätých tajomstiev.

Bolo mi ľúto nás všetkých. No, najmä Tebe. Toho večera v Marigny som cítil, že trpím za

toho opravdivého Cocteau, neviditeľného, neznámeho všetkým, ktorého však pozná Boh a ktorého Boh miluje. Pretože On nás miluje. Hľa, základvšetkého, čo si Ty, zdá sa mi, nikdy nepochopil. Ani len vo chvíli svojho obrátenia.

Celé kresťanstvo spočíva v tejto neuveriteľnej novosti, že Stvoriteľ miluje svoje stvorenie; a, čo je ešte podivnejšie, že stvorenie, čo ako úbohé, je schopné milovať svojho Stvoriteľa. Aké je to čudné, keď sa nad tým zamyslíme: milovať nekonečné Bytie a nazývať nekonečné Bytie "Otče náš".

Vo chvíli, keď sa Otčenáš v Tvojej hre stáva príležitosťou vtipkovať, niektorí z Tvojich divákov v Marigny pocítili Tvoju zásluhou veľmi trpkú radosť, radosť cítiť, že tá strela namierená do srdca Kristovho zasiahla naplno ich vlastné srdce. Vždy som mal rád výkrik toho barbara, toho divocha Chlodvika, keď mu sv. Remig rozprával o umučení Pánovom: "Ach, keby som tam bol býval ja a moji Frankovia!"

A my sme tam boli v Marigny. Ale, čože sme mohli urobiť! Co som mohol urobiť ja? Keď už nemám hlesu na kričanie? Co som mohol urobiť iného ako opustiť sien? No, musím aj napísať! Keby som aj naďalej mlčal, kamene by sa rozkričeli.

Žijeme časy filmu "Boh je mŕtvý". Táto myšlienka visí vo vzduchu. A Ty si strávil svoj život lapaním vzdušných prúdev. Nuž, hľa vhodný okamih teraz alebo nikdy všakže vyrovnať si účty s tým mŕtvym. A tobôž s tou starou a neznesiteľnou tárajkou, Cirkvou, ktorá si vzala do hlavy robiť nám strach, rozprávajúc nám historiky o druhom svete; a tou Cirkvou, ktorej ešte dlho potom, čo sme ju

opustili, sa darí kalit' naše radovánky, a ktorá neúnavne píše svojou starou rukou a hrčovitými prstami na múr hodovnej siene meno, ktoré je nad všetky mená.

Sartre, hovoria o ňom novinári, sedel uprostred divákov a jasal, kým Cocteau priväzoval svoju starú matku k stípu v Marigny a potupoval ju celé tri hodiny.

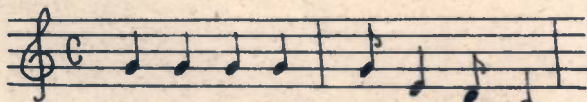
Jacques Maritain, nám obidvom drahý priateľ, napísal, že Cirkev je svätá, ale že jej údy sú hriešnici. Mohol si sa do vôle vyzúriť proti týmto hnilym údom a nebol by si ťažko urazil nikoho z nás. Bolo by stačilo dať do hry čo len jedného skutočného svätca, alebo aspoň opravdivého kresťana. Nazdávaš sa vari, že v 16. storočí nebolo už svätosti na tejto zemi? Nepočul si nikdy hovoriť o Terézii z Avily, iba niekoľko rokov mladšej od Luthera? Alebo o sv. Jánovi z Kríža? Myslíš si, žeby protireformácia bola bývala možná, keby prúd svätosti bol býval v Cirkvi prerušený členen na chvíľu?

Keby som mal poruke text Tvojej drágy, dokázal by som Ti názorným spôsobom pomocou citátov ohyzdnosť Tvojich úškľabkov nad svätými vecami, úškľabkov, ských sú neschopní bezbožníci, lebo oni nepoznajú Toho, ktorého popierajú. Istý novinár sa čudoval, že som sa tak ostro postavil proti "Bakchusovi", zatiaľ čo Sartrova hra ma nechala ľahostajným. Ano, je pravda. Sartrov "Le diable et le Bon Dieu" - "Diabol a pánbožko" ma nepohoršil. Ateista namáhavo odôvodňuje na javisku svoj ateizmus. Nič inšieho sme od neho nečakali. Veď čože inšieho by nám bol mohol poskytnúť? Môžem o ňom opakovať len to, čo povedal Pascal: "Rúhajú sa tomu, čo nepoznajú". Všetky Sartrove šípy sa strácajú v prázdne. Koľko by mohli zasiahnuť, ak nielo nikoho?

La Femme tronc: môžeš byť naozaj spokojný, že si vynásiel toto slovo, aby si ním označil sv. Cirkev. Je to pekný pluvanec! Ach! Je nad čím sa reháňať! A naozaj celý Paríž sa tento raz reháňal ako dvor Herodosa a ako sám Herodes pred zohaveným Ježišom. A predsa kňaz ktorý kedysi v tom malom domčeku v Meudone dvihol svoju ruku nad Tebou vyslovujúc slová, čo rozväzujú, nežiadal od Teba nič okrem trochu ľútosť a iskierky lásky. Ani ten svätec, čo Ti dal jesť Chlieb živý - živého Krista, nežiadal od Teba ani striebra, ani zbra. La Femme tronc, nazdávaš sa, že skutočná Cirkev má tú hanebnú podobu, ktorú jej pripisuje tvoj hrdina Pierre Berton? Veruže nie! Cirkev má chudobný a čistý výzor kaplána Tvojej farnosti. To vlastne jeho Ty nevedomky zasuškujes. Cirkev, to je ten kňaz-robotník vo Vincennes. Cirkev sa každé ráno v šatách sestričky stará o domácnosť chudobných. Cirkev to je aj tá žena s bielookrídlenou hlavou, ktorú sv. Vincent z Pauly dal všetkým chorým sveta. A čo si Ty, aby si sa staval proti nej? Janko, čože sme my aby sme sa chlapili proti Bohu?

La Femme tronc. Takto Ty teda označujes Cirkev sv. Augustína, sv. Tomáša, sv. Bonaventúra, sv. Františka, sv. Jána z Kríža, sv. Terézie, Cirkev Pascalovu? A napokon, prečo nie? Cirkev je le tronc, pokladnicou chudobných, nečíselných chudobných, medzi ktorých patrieme aj my. Ty i ja. Le tron, trup, to je tá hrud, v ktorej bije srdce, ktoré prerazila kopija. Ty sám si pil z toho prameňa istého dňa r. 1926. Akokoľvek dlho budeš žiť, blížisa aj Tvoj deň, pretože povraz, na ktorom tančujúc napreduješ, sa stratí v temnotách agonie. Dal by Boh, aby sa la Femme tronc dostala ešte ten posledný obraz do Tvojej izby v podobe človeka zasväteného Bohu, ktorému ona - Cirkev - dala moc odpúšťať.

MŮJ JEŽIŠ

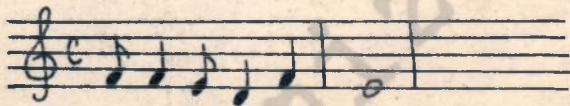
Můj můj můj můj Je - žiš je můj

keď som strá-pe-ný aj keď ve-se-lý

Můj můj můj můj Je - žiš je můj

Je - žiš je všde-ky můj .

2. [! Mám :!] 4x
Ježiša mám
s Ním som blažený
a v Ňom spasený
[! Mám :!] 4x
Ježiša vždycky mám .

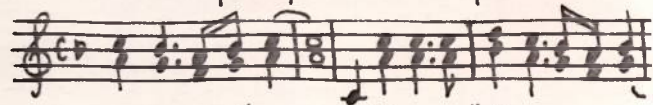
3. [! Sám :!] 4x
s Ježišom sám
tak často bývam
keď sa modlievam
[! Sám :!] 4x
s Ježišom často sám .

4. [! Chcem :!] 4x
Ježiša chcem
s Ním chcem vždy chodiť
Jeho velebiť
[! Chcem :!] 4x
Ježiša chcem
Ježiša vždycky chcem .

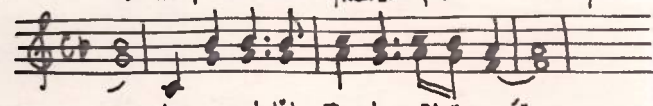
KEĎ V TICHÚ POKOJNÚ TMAVÚ NOC

Keď v ti-chnú po-koj-nú tma-vú noc po-ze-rám na

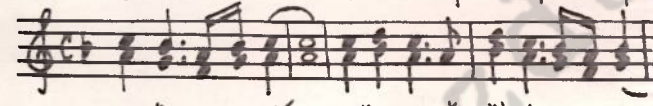
ne-bo pl-né hviezd, keď si mys-lím či ži-voť zmy-sel má

Ref. chcem vo-lať ku Te-be Ot-če náš

Ó Bo-že ó Bo-že Pa-ne môj ne-pa-mä-taj na

to čo bo-lo zlé vieš do-b-re, že vždy chcem byť len Tvoj

a že iba Tvo-jou ces-tou krá-čať chcem.

Keď ma život úplne rozčaruje
a na kameni hriechu podknem sa
keď sa pokoj utopí kdesi v mori,
vtedy aspoň kútkom duše hľadám Ťa.

Refr. Ó Bože

Ľudské cesty bývajú vždy klukaté
a nie ľahké je kráčať do neba
aj keď často niet dost' sily v mojich
nohách
predsa dôjdem keď zaúfam v Teba.

Refr. Ó Bože

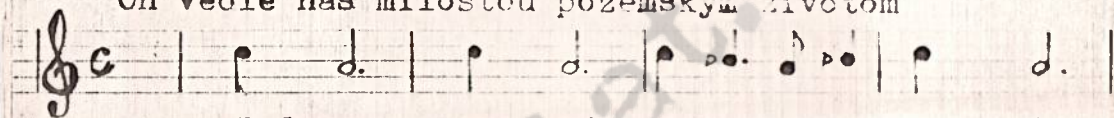
MY KRÁČAME S RADOSTOU

Krokom

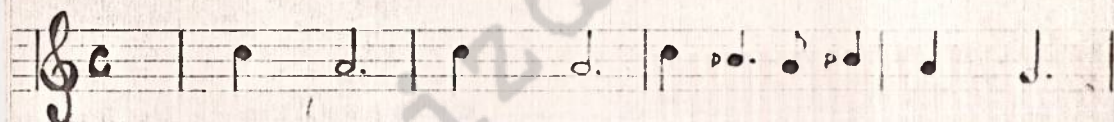
Kánon

My krá-ča-me s radostou za Pánom Ježišom
On vedie nás milosťou pozemským životom

Pod-me za ním všade kde vedie nás

On je verný Pán a spasiteľ náš

O obnove mariánskej úcty podľa apoštolského listu pápeža Pavla VI. zo dňa 2.2.1974.

Medzi formy nábožnosti, ktoré nie sú priamo liturgické, ale sú cirkevne schválené, patria na prvom mieste rozličné pobožnosti k úcte Panny Márie. Sv. Otec vraví, že formy mariánskych pobožností vyplynuli z dobových podmienok a časom potrebujú obnovu. Reforma spočíva v tom, že nahradíme prekonané prvky v mariánskych pobožnostiach, ďalej v tom, že odhalíme pravú hodnotu tých prvkov, ktoré sú v mariánskej pobožnosti podstatné a nemeniteľné a napokon v tom, že zohľadníme v mariánskej úcte vedecké výsledky, ku ktorým sa dopracovala teologická štúdia, ktorá Cirkvou bola schválená. Je potrebné, aby biskupské konferencie, miestne cirkevné spoločenstvá a rehoľné rodiny rozvinuli pravú tvorivú činnosť a aby sa venovali preskúmaniu doterajších pobožností k Panne Márii. Podľa vôle sv. Otca má ich pritom viesť na jednej strane úcta k zdravým tradíciám minulosti a na druhej strane zase ochota výjsť v ústrety oprávneným prosbám ľudí dnešnej doby. Sv. Otec sám podáva vo svojom apoštolskom liste základné princípy, podľa ktorých má sa dnes riadiť obnova mariánskej úcty v Cirkvi. Je ich dovedna sedem a zaslúžia si našu sústredenú pozornosť.

Na prvom mieste je potrebné, aby mariánske pobožnosti mali charakter trinitársky, kristologický a elesiologický.

U Márie je predsa všetko zamerané na Krista a všetko závislé od Krista. Vzhľadom na Krista vyvolil si ju Otec nebeský od večnosti za svätú Matku a vystrojil ju darom Ducha sv. ako žiadneho iného človeka. Je pravda, že pravá kresťanská nábožnosť nikdy nepocítybala tým, že by bola rozviazala nerozlučné spojenie Matky s Vykupiteľom. No napriek tomu sa zdá, že dnešná duchovná atmosféra, ovládaná kristologickým zaništením,

si vyžaduje výraznejšie vyzdvihnúť kristologický charakter mariánskej úcty. Žiada sa povýšiť si náuku sv. Ildefonza, ktorý v knihe O večnom panenstve Máriinom zdôrazňuje, že na Pána Ježiša sa vzťahuje všetka úcta, ktorá sa vzdáva dievke Pánovej, že na Syna spiatočným smerom vyžaruje všetka česť, ktorá sa dostáva Matke a že kráľovi patrí všetok hold, ktorý sa preukazuje v službách kráľovnej.

Pri požiadavke vystrojiť mariánsku úctu kristologickým charakterom pripomína sv. Otec, aby sa zdôraznila v mariánskej úcte osoba a účinnosť sv. Ducha. Teologické štúdie a liturgia totiž poukazujú na to, že zasiahnutie sv. Ducha do života nazaretskej Panny je vrcholným bodom a jeho účinkovanie v dejinách spásy. Napríklad cirkevní otcovia zdôrazňovali veľmi zreteľne, že sv. Duch učinil z Márie nové stvorenie ozdobené pôvodnou svätosťou. A pri čítaní biblických textov o tom, že "Duch sv. zostúpi na teba a moc najvyššieho ťa zatieni", alebo o tom, že "zistilo sa, že Mária počala z Ducha svätého", alebo napokon o tom, že "čo sa v nej počalo, je z Ducha svätého" cirkevní otcovia veľmi zdôrazňovali, že zásahy sv. Ducha posvätili panenkosť Márie a učinili ho plodným a premenili na slávnostnú sílu kráľa, na chrám alebo sténok Pána, na archu posvätenia, čo všetko sú tituly, ktoré sú ozvenou sv. Písma. Cirkevní otcovia nezabúdali vidieť v tajomnom vzťahu sv. Ducha k Márii manželský aspekt, ktorý vyzdvihol najmä Prudentius vo verši: "Nesobášená Panna zosobášila sa so sv. Duchom" a nazval Máriu svätynou Ducha sv., čo je formulácia, ktorá podčiarkuje charakter svätosti Máriinej v tom zmysle, že ona bola ustavičným prítomkom Božieho Ducha. Cirkevní otcovia nezabudli pripisovať Svätému Duchu plnosť milosti, ktorá ozdobovala Máriu. Sv. Duch bol pôvodcom jej viery, nádeje a lásky, jej sily, s ktorou sa odovzdala Božej vôli a ktorou stála v bolesti pri kríži. Svätý Duch, ktorý hovoril ústami prorokov, bol

pôvodcom jej prorockého chválospevu Magnificet. Napokon Svätý Duch zostúpil na rodiacu sa Cirkev vo večeradle, kde medzi apoštolmi bola prítomná aj Mária. Preto sv. Ildefonz sa modlí silnou rečou plnou jeho teologickej náuky takto: "Prosím Ťa, áno, vrúcne Ťa prosím, svätá Panna, nech dostanem Ježiša od toho Svätého Ducha, skrze ktorého si Ty Ježiša porodila. Nech skrze toho Svätého Ducha počne moja duša Ježiša, skrz ktorého počalo Ježiša Tvoje telo. Nech v tom Duchu Svätom milujem Ježiša, v ktorom si sa mu Ty klaňala ako Pánovi a ako Synovi."

Napriek toľkému živému zdôrazňovaniu Svätého Ducha v mariánskej úcte kresťanského staroveku sa zdá, že novšia pobožnosť k Panne Márii tento aspekt v dostatočnej miere neodzrkadľuje. Sv. Otec dáva na posúdenie učencom, aby eteneto problém preskúmali. Vyzýva teológov a duchovných pastierov, aby prehľbovali do správneho svetla texty kresťanskej nábožnosti. Tá takéhoto teologického prehľbenia má sa jasne vynoriť na horizont tajomný vzťah medzi Božím duchom a nazaretskou Pannou. A z tohto hlbšie meditovaného obsahu viery potom vyrastie intenzívnejšie prežívaná pobožnosť.

Napokon sv. Otec pripomína, že v mariánskych pobožnostiach by sa malo zdôrazňovať aj postavenie, ktoré Mária zaujíma v Cirkvi. Lebo Ona, ako vyhlasuje koncil "zaberá v Cirkvi prvé miesto po Kristovi a predsa je nám zvlášť blízka." Jej postavenie v Cirkvi dobre vyjadruje architektinické členenie ikonografických prvkov v byzantskom obraze. V prostrednej bráne ikonostasu je obraz zverštovania Pána, v apside zase obraz oslávenej Rodičky Božej. To jasne naznačuje, že Mária tím pokorným slovom fiat začína sa návrat ľudstva k Bohu. A v sláve oslávenej Božej Rodičky má ľudstvo cieľ svojej cesty. Tento symbolizmus, ktorý vyjadruje miesto Márie v tajomstve Cirkvi, by mohol byť priaznivým stimulom k tomu, aby sa v rozličných mariánskych pobožnostiach ootvárali dvere pre lepšie zvy-

14

rozneenie vzťahu medzi Máriou a Cirkvou. Základné pojmy, ktoré o Cirkvi uvádza koncil, ako sú: Božia rodina, Boží ľud, Kráľovstvo Božie, mystické Telo Kristovo, umožňujú veriacim, aby ľahšie pochopili poslanie Máriino v tajomstve Cirkvi a jej výsostné postavenie v spoločenstve svätých. Takýmto spôsobom sa láska k Márii ľahko prenesie na lásku k Cirkvi. A láska k Cirkvi sa ľahko stane aj láskou k Márii. Sv. Oromatius z Aquileje k tomu poznamenáva: "Cirkev je zhromaždená s Máriou, ktorá bola matkou Ježišovou a s jeho bratmi. Nebolo by možné nazývať ju Cirkvou, keby tam nebola Mária, matka Pána a jeho bratia". Sv. Otec vraví, že by sa mali upraviť texty a formy mariánskych pobožností tak, aby sa zdôraznilo miesto Márie v Cirkvi.

xxx

Keď sv. Otec vytyčil potrebnosť trinitárskeho kristologického a ekleziologického odkazu pri obnove mariánskej úcty, načrtáva štyri hľadiská, z ktorých sa má dať táto obnova, a to sú: hľadisko biblické, liturgické, ekumenické a antropologické. Venujme im, bratia, pozornosť po poriadku.

Biblické vystrojenie kultu sa dnes pokladá za samozrejmu požiadavku kresťanskej zbožnosti. Veľké pokroky, ktoré sa urobili v biblických štúdiách, narastajúce rozšírenie svätého Písma a predovšetkým príklad, ktorý čerpáme z tradície Cirkvi, privádzajú dnešných veriacich stále väčšími k presvedčeniu, že bibliu treba používať ako knihu, ktorá ukazuje cestu k správnej modlitbe. Mariánska úcta nemôže sa vyhnúť biblickému vystrojeniu kresťanskej zbožnosti dneška. Ba naopak, práve ona sa má dať ovplyvňovať a inšpirovať bibliou, aby z biblie načerpala nové sily. Sv. Otec to nemyslí tak, že by sa biblické vystrojenie mariánskej úcty obmedzilo na zaradenie daktorých biblických veršov do mariánskych modlitieb. Nie tak. Ale formuly modlitieb a piesní majú čerpať myšlienky a podnety

z biblie. Najmä veľké témy biblického posolstva treba vložiť do mariánskeho kultu, aby veriaci, ktorí si uctia stđicu múdrosti, dostávali v mariánskych modlitbách a piesňach povzbudenie žiť podľa Múdrosti, ktorá sa stala človekom.

X

Čo sa týka liturgického aspektu, ktorým sa má vbrodiť mariánska úcta, sv. Otec sa dovoláva Konštitúcie o posvätnej liturgii, kde sa vraví o pobožnostiach kresťanského ľudu, že majú zohľadňovať liturgickú dobu a majú sa tak usporiadať, aby sa zladili s posvätnou liturgiou stojacou svojou podstatou vysoko nad pobožnosťami. Sv. Otec vraví, že práve táto múdra a jasná norma sa nedodržiava v oblasti mariánskeho kultu, ktorý jestvuje na svete v rozmanitých formách. A poukazuje na dva postoje, ktoré sa pircia citovanej forme koncilu. Je to po prvé správanie sa tých dušpastierov, ktorí odmietajú apriorne skákoľvek mariánsku pobožnosť, a to aj takú, ktorá je cirkevne schválená a odporúčaná, a takým činom vytvárajú vo svojej pastorácii akési vákuum, ktoré nemôžu ničím iným vyplniť. Títo dušpastieri zabíjajú, že koncil hovorí o tom, že rozličné pobožnosti treba s liturgiou zosúladiť a nie odčítať. Z druhej strany je to za sa správanie tých dušpastierov, ktorí odhliadnuc od zdravého liturgického a pastorálneho hľadiska miešajú doveďna mariánske pobožnosti s liturgickými úkonmi a utvárajú takým činom nesprávne bohoslužby. Stáva sa to napríklad vtedy, keď do liturgickej slávnosti vkladajú alebo prikladajú prvky z mariánskych deväťdňových pobožností alebo litánií alebo iných mariánskych pobožností. Vzniká takým činom nebezpečenstvo, že pamiatka na Pána nezostane vrcholným bodom zhromaždenia cirkevnej obce, ale sa stane čírou príležitosťou pre ďajakú mariánsku pobožnosť. Takýmto dušpastierom sv. Otec nalichavo pripomína, že koncilová norma predpisuje, aby pobožnosti sa uviedli do súladu s liturgiou a nie

aby sa s ňou pomiešali. Múdry dušpastier musí rozlišovať a vyzdvihovať vlastnú podstatu liturgických úkonov, ale pritom musí vedieť pririeknuť aj pobožnostiam ich primeraný význam.

x

Potom sa sv. Otec zaoberá ekumenickým aspektom, ktorým treba dnes vystrojiť mariánsku úctu. vraví, že nás k tomu vedú viaceré dôvody. Predovšetkým je to tá skutočnosť, že sa katolícki veriaci spájajú s bratmi pravoslávnych cirkví, v ktorých sa pestuje osobitná láska k slávnej Bohorodičke. Nazývajú ju s obľubou "nádej kresťanov". Ďalej sa spájame s anglikánmi. Ich klasickí teológovia už poukázali na solídne biblické základy mariánskeho kultu a ich súčasní teológovia zase vyzdvihujú význam postavenia, ktoré zaujíma Mária v kresťanskom živote dnes. Napokon spájame sa s bratmi reformovaných cirkví. Oni veľmi živo milujú sväté Písmo, keď oslavujú Boha slovami Panny Márie: Velebí duša moja Pána a zaplesal duch môj v Bohu, Spasiteľovi mojom. Ďalej pripomína sv. Otec, že pobožnosť ku Matke Kristovej a k matke kresťanov poskytuje príležitosť poprosiť ju, aby orodovala u svojho Syna za jednotu všetkých pokrstených. A ešte ďalej pripomína, že katolícka Cirkev chce, aby sa z mariánskej úcty vylúčilo všetko zveličovanie, ktoré by mohlo u ostatných bratov vyvolať pochybnosť o pravej náuke v katolíckej Cirkvi. A rovnako chce katolícka Cirkev zanechať také kultické výrazové formy, ktoré stoja v rozpore so správnu katolíckou tradíciou. Správnemu mariánske mu kultu musí byť podstatné to, že v "uctení matky je správne uznávaný, milovaný a oslávený jej Syn", takže táto úcta bude vlastne cestou ku Kristovi, ktorý je jediným prostredníkom, ako píše sv. Pavol v prvom liste Timotejovi.

Sú zatiaľ, pravdaže, značné rozdiely v náuke kresťanských cirkví. Ale tá istá moc Najvyššieho, ktorá zatienila nazaretskú Panu, účinkuje

aj v dnešnom ekumenickom hnutí. Sv. Otec z tohto dôvodu vysvetľuje nádej, že úcta poníženej dievky Pánovej, na ktorej všemohúci urobil veľké veci, nebude prekážkou, ale postupom času skôr cestou k stretnutiu kresťanov v túženej jednote. Sv. Otec sa teší, že môže konštatovať, ako odlúčení bratia stále lepšie poznávajú Máriino postavenie v tajomstve Krista a Cirkvi a ako toto hlbšie poznanie vyrovnáva cestu k stretnutiu. Panna Mária v Káne galilejskej svojou prímluvou dosiahla, že Ježiš učinil prvý zázrak. Ona takisto v našej epoche svojim orodovaním spôsobí, že sa priblíži hodina, v ktorej vyznávaci Krista nájdú opäť plné spoločenstvo vo viere. Sv. Otec túto svoju nádej opiera o výrok svojho predchodcu Leva XIII., ktorý sa vyslovil, že "záležitosť jednoty kresťanov patrí vlastne k Máriinej materinskej úlohe. Lebo tých, čo prináležia Kristovi, Mária neporodila a nemohla porodit, iba ak si jednej viery a jednej lásky. Ináč je Kristus rozdelený. Musíme teda všetci spolu žiť jeden život Kristov a v jednom a tom istom tele prinášať ovocie pred Bohom". Takto prehovril vo svojej dobe veľký pápež v encyklike *Adiutricem* populi.

Nakoniec najväčšiu pozornosť venuje sv. Otec poslednému aspektu mariánskej úcty: antropologickému. Stať jeho spočtolského listu, ktorá o ňom pojednáva, má temer osem celých strán. Sv. Otec sa prihovára za to, aby sme si povšimli tie výsledky antropologických vied, ktoré sú isté a dokázané. Tie nám totiž pomôžu nájsť rozdiely medzi daktorými obsahmi mariánskeho kultu a hlboko pozmenenými psychologicko-sociálnymi danosťami, v ktorých žijú a pracujú dnešní ľudia. Je isté, vraví sv. Otec, že sa skutočne ťažko dá zaradiť do životných podmienok dnešnej spoločnosti taký obraz Panny Márie, ktorý nachádzame v niektorých náboženských knihách.

VIII.
Najmä sa nedá takýto obraz Panny Márie postaviť pred oči dnešnej ženy, ktorá žije v domácnosti, kde sa celkom oprávnene dovoľáva rovnosti a spoluzodpovednosti s mužom vo vedení rodinného života. Alebo, ktorá v oblasti politicky v mnohých krajinách zúžila možnosť spolupracovať s mužmi v riadení verejných záležitostí. Alebo, ktorá v sociálnej oblasti vykonáva rozličné úlohy a sa zo dňa väčšími odpočívava od obmedzeného domáceho prostredia. Alebo, ktorej sa v oblasti kultúry otvárajú brány k vedeckému bádaniu a k intelektuálnej činnosti rovnako ako mužom.

Nie je teda divné, že niektoré dnešné ženy sa odcudzujú mariánskej úcte a majú určité ťažkosti s tým, aby v Márii z Nazaretu videli svoj vzor. Vracia, že horizont Máriinho života sa javí veľmi obmedzený v porovnaní so širokou oblasťou činnosti, ku ktorej sú povolani dnešní ľudia. Sv. Otec vyzýva teológov a dušpastierov, aby si všíkli túto problematiku, ba dokonca sám v tomto liste podáva dve-tri východiská k jej vyriešeniu.

Po prvé, sv. Otec navrhuje, aby sa Panna Mária neodporičala veriacim k nasledovaniu v jej spôsobe života, aký ona viedla a ešte menej v jej sociologicko-kultúrnom prostredí, v akom ona žila. To prostredie je dnes už temer všade prekonané. V inom sa má Mária predkladať veriacim k nasledovaniu. V tom, že vo svojich konkrétnych životných podmienkach bezvýhradne a zodpovedne plnila vôľu Božiu. V tom, že prijala slovo Božie a uskutočnila ho v praxi. V tom, že svoju činnosť naplnila láskou a ochotou k službe. V tom, že bola prvou a najdokonalejšou veriacou v Ježiša Krista. To sú hodnoty, ktoré majú trvalý a univerzálny ráz príkladu pre ľudí akejkoľvek doby, rasy a kultúry.

Po druhé, sv. Otec poznamenáva, že ťažkosť s mariánskou úctou v dnešnej dobe vyplývajú nie z jej biblického obrazu, ale z ľudových

a literárnych mariánskych obrazov.

Vraví, že je to aj trochu prirodzené, že v minulosti si jednotlivé kresťanské generácie obraz biblickej Panny zaobalili do rámca svojich sociologicko-kultúrnych dobových charakteristík, ktorý sa potom menej hodí do nasledujúcej epochy a civilizácie, napríklad do našej.

A z tohto stanoviska sv. Otec navrhuje, že aj naša epocha si má v otázke mariánskeho kultu tak počínať, ako tie predošlé. Má konfrontovať s postavou blahoslavenej Panny svoje dnešné antropologické javy a problémy, aby sa Mária zo sv. Písma stala zrkadlom očakávaní a nádejí dnešného človeka. Sv. Otec tento svoj návrh dokladá príkladmi, z čoho usudzujeme, ako veľmi mu záleží na tom, aby sa mu správne rozumelo. Jeho príklady znejú takto: Dnešná žena, ktorá sa domáha mať účasť s plnou mocou rozhodovania na voľbách v spoločnosti, môže s vnútornou radosťou myslieť na Pannu Máriu, ktorá v dialogu s Bohom dáva aktívny súhlas, a to nie k riešeniu ľahkého náhodného problému, ale "udalosti storočí", "saeculorum negotium" ako hovorí sv. Peter Chrysologus o vtelení Slova. Dnešná žena vie, že Mária si vyvolila panenský stav nie preto, že by podceňovala hodnoty manželstva, ale aby sa bezvýhradne oddala Božej láske. Dnešná žena má radosť konštatovať, že Mária z Nazareta, necíti sa úplne odovzdala vôli Pánovej, nebola ženou pasívnou a nábožensky stiesnenou, ale takou, ktorá sa neostýchala vyhlásiť, že Boh je pomstiteľ za ponížených a utláčaných, a že bohatých tohto sveta zvrháva z ich trónov. Dnešná žena musí spoznať v Márii, ktorá mala prvenstvo medzi poníženými a chudobnými, silnú ženu, ktorá sa vedela vyrovnáť s chudobou, s utrpením, s prenasledovaním, s útlakom a exilom. To sú situácie, ktoré by nemali ujsť pozornosti tým, čo sa usilujú podporiť oslobodzujúce hnutie v prospech človeka a spoločnosti v du-

chu evanjelia. Im sa má javiť Mária nie ako matka, ktorá sa skláňa nad svojim božským Synáčkom, ale ako žena, ktorá svojou činnosťou podporovala vieru v apoštolskej obci a ktorej materské poslanie na Kalvárii prijalo univerzálne dimenzie. Z týchto pár príkladov vychoď, že postava Panny Márie nesklame hlboké očakávanie dnešných ľudí, ale naopak, nika im vzor správneho učeníka Kristovho, ktorý má byť, ako vraví sv. Otec, budovateľom pozemského a časného mesta, ale zároveň aj usilovným pútnikom na ceste k nebeskému a večnému. Ktorý má byť bojovníkom za spravodlivosť, ktorá vykorisťovaných oslobodí a za lásku, ktorá nízdnym pomôže, ale najmä silným a činným svedkom lásky, ktorá Kristus buduje v našich srdciach.

Keď takto sv. Otec podal návody, ktoré spujú k tomu, aby dopomohli obnove mariánskeho kultu, obracia sa proti niektorým chybným formám mariánskeho kultu. Už druhý vatikánsky koncil autoritatívne odsúdil zveličovanie v obsahu alebo vo forme mariánskeho kultu, ako i izkoprnosť ducha, ktorá spôsobila zahmlenie postavy a poslanie Panny Márie. Rovnako odsúdil koncil za ľahkovernosť, ktorá sa prejavovala v tom, že sa odporúčalo nahradit vážnu námahu ľahkoverným spolochnutím sa na čisto vonkajšie praktiky. Nakon koncil odsúdil aj neúčinné a prázdne citové hnutia, ktoré sú evanjeliu celkom cudzie, lebo ono vyžaduje skutky. Sv. Otec k tomu pridáva, že všetko, čo je legendárneho pôvodu, alebo čo je falošné, musí sa vylúčit z mariánskeho kultu. Rovnako sa treba vyhýbať jednostrannému výkladu mariánskej postavy, ktorý vzniká tým, že sa nadmieru vyzdvihuje jeden prvok a tým sa ochromuje celok biblického obrazu Máriinho. My si na to môžeme napríklad uviesť, že jej zázračná pomoc pri uzdraveniach, ustavične prezďôrazňovaná, vyvoláva predstavu Márie zázračnej pomocnice, naproti ktorej biblický

obraz Márie priamo kričí: Ad maiore nata sum. K väčším veciam som sa narodila. Rovnako je to aj s obrazom Márie prorokyne, najmä keď sa jej vkladajú do úst proroctvá plné naivity a hrozieb a presných časových údajov, ktoré rad-radom zlyhávajú.

A sv. Otec uzatvára stať svojho apoštolského listu, v ktorom hovorí o obnovení mariánskej úcty, opätovným zdôraznením, že posledným cieľom kultu blahoslavenej Panny je osláviť Echa a povzbudiť kresťanov k životu, ktorý plne zodpovedá Božej vôli. Predstavme si, vraví sv. Otec, že synovia Cirkvi katolíckej pripoja svoj hlas k hlasu neznámej ženy evanjelia, ktorá zvolala: "Blahoslavený život, ktorý ťa nosil a blahoslavené prsia, ktoré si požíval." Vtedy budú od Pána Ježiša počuť odpoveď: "Zaiste, ale blahoslavenejší sú tí, ktorí slovo Božie počúvajú a zachovávajú ho." Táto odpoveď pre nás znamená, že veľká úcta k Panne Márii je zároveň pre nás aj veľkou výzvou žiť podľa vôle Božej a zachovávať slovo Božie v celom svojom živote.

Spisovatel Jan Čep, žijící nyní v Paříži, píše v dopise příteli. Je to vlastně modlitba. I pro nás všechny.

"Než překročím práh věčnosti!"

A nyní se můj pozemský čas chýlí ke konci. Moje smrt tělesná přichází blíž. Do jakých obzorů se otevrou oči mé duše, až překročím práh? Jakého uvidím sám sebe, až se uvidím tak, jak mne viděl Bůh celý čas mého života? V jaké podobě uvidím tvář těch, kteří mne přešli ve smrti a které jsem miloval nejvíce na této zemi, které jsem miloval tak špatně? Jaké bude moje setkání se Skutečností svrchovanou a naprostou? Nebude sražen na kolena před pohledem Toho, který mne viděl a miloval ve všech, ve všech okamžicích mého života, kdežto já jsem se často tvářil tak, že Ho nevidím?

X Zbývá však stále překročit práh a říci "na shledanou" těm, kteří mi byli v životě nejblíže a kteří budou klečet u mého smrtelného lože. Bude třeba ještě překonat onu poslední úzkost, úzkost poslední a svrchovanou, onen zbytek nejistoty, která je vázaná k našemu tělesnému údělu...

Pane Ježíši, který jsi Cesta, Pravda, a Život, Ty víš, že v Tebe věřím. Pomoz mi přemoci mou úzkost, mou nedůveru! Buď se mnou dál, čím dál tím víc na této části mé pozemské cesty poslední a pomáhej mi, abych já byl čím dál tím víc přítomen před Tebou. Abych mohl odpovědět na Tvou opakovanou otázku tak, jak Ti odpověděl Šimon Petr u jezera Tiberiadského po svém trojím zapření na dvoře Kaifášově: "Pane, Ty víš všechno, Ty víš že Tě miluji!"

Pracovný text

1. Konkrétne úlohy, vyplývajúce zo záverov 1. zjazdu ZDK PČSSM IN TERRIS ČSSR 3.-4. júna 1975 v Brne /porov. záver hlavného prejavu prof. dr. A. Horáka - KN č. 27/

Spracoval prof. dr. A. Horák

- V súlade s programom politiky Národného frontu:
- dodržiavať zákonitosť a uznesenia vlády ČSSR;
 - v cirkevnej oblasti dodržiavať cirkevné zákony;
 - podporovať politiku Národného frontu;
 - venovať pozornosť príprave XV. zjazdu KSČ a nastávajúcim voľbám;
 - vydať reprezentatívnu brožúru, ktorá by informovala zahraničie o mierovej činnosti ZDK, ale i o náboženskom živote v ČSSR;
 - prispievať k uvoľňovaniu medzinárodného napätia v duchu helsinskej konferencie;
 - podporovať oslobodzovací boj národov pred neokolonializmom;
 - ďalej prevádzať zahraničnú mierovú prácu v spolupráci s Berlínskou konferenciou a ostatnými kresťanskými mierovými hnutiami a organizáciami;
 - nadviazať užšie styky s ruskou pravoslávnu cirkvou;
 - reagovať na nepriateľskú kampaň zahraničnej emigrácie a odsudzovať jej akcie ako porušovanie helsinského Dokumentu;
 - nadviazať užšie styky a predsedníctvom Národného frontu ČSSR za účelom spoluúčasti na akciách NF;
 - nadviazať bližšie styky a spoluprácu s ďalšími organizáciami NF - Zväz československo-sovietskeho priateľstva, Zväz protifašistických bojovníkov, Červený kríž, ale hlavne Československý mierový výbor a Česká a slovenská mierová rada;
 - krajské a okresné výbory ZDK udržiavať úzky styk s predstaviteľmi krajských a okresných národných výborov;
 - uskutočňovať styk s federálnou vládou a s republikovými vládami prostredníctvom federálneho a národných sekretariátov pre veci cirkevné za účelom informácii o činnosti ZDK.

Spracoval prof. dr. V. Medek

- odmietnutie nepriateľských protisovietskych i protisocialistických akcií a zneužívanie náboženského citenia nášho ľudu;
- zaujať rozhodný postoj k týmto javom;
- riešiť otázku tzv. tajných biskupov u nás, ktorých existencia nie je v súlade ale v rozpore s koncilovými dokumentami, pojednávajúcimi o pastorálnej službe biskupov.

Spracoval riaditeľ ÚČM na Slovensku E. Filo

- Vytvárať dobré vzťahy medzi členmi ZDK a ordinármi v duchu dekrétu o knazoch;
- trvale a systematicky zabezpečovať ideové fundovanie členov /predovšetkým pri členoch výborov; podchytiť mladších duchovných, poriadat pre nich semináre s vhodnými teoretickými a aktuálnymi témami; venovať pozornosť bohoslovcom, seminárom a fakulte/;
- poriadat prednášky na aktuálne spoločenské témy vo forme krajských, prípadne okresných besied / mohli by prednášať odborníci - Helsinky, odzbrojenie atď/;
- lepšie využívať vo svojej činnosti poznatky a skúsenosti z účasti na zahraničných mierových akciách;
- pôsobiť ideovo na katolícku tlač /KN, DF, kalendár, vydávať vhodné publikácie pre potreby ZDK i pre informácie v zahraničí/;
- pomôcť pri hľadaní nových prispievateľov do katolíckej tlače;
- priestor ku konkrétnej teológii sveta poskytuje homília i katechéza, styk s veriacimi i s návštevníkmi našej vlasti zo zahraničia./

Spracoval kanonik J. Štěpán

V súlade smierovou politikou vlády ČSSR a záverov svetového kongre-
su mierových síl v Moskve:

- aktívne rozvíjať mierovú činnosť v úzkej spolupráci s Československým
mierovým výborom, s Českou mierovou radou a krajskou mierovou radou
- viac mierovej tematiky v našej katolíckej tlači;
- prehlibovať prácu komisií pre mierovú činnosť a zahraničné styky
na všetkých stupnoch /národné i krajské komisie/;
- rozširovať styky s mierovými organizáciami v zahraničí a vyvracať
na medzinárodnom fóre nesprávne predstavy o Československu a o cir-
kvi v ČSSR;
- napomáhať hmotnému i duchovnému rozvoju vlasti /v pastoračnom pôso-
bení viesť veriacich k poctivej a svedomitej práci; vo svojom pôsobis-
ti podľa možnosti sa zúčastniť na rôznych kolektívnych akciách,
brigádach a pod.; prevádzkať opravy cirkevných objektov/;

Spracoval kanonik O. Navrátil, predseda ZDK ČSR

Prehlibovaním vzájomnej spolupráce medzi českými a slovenskými duchovnými
prispievať k utuženiu trvalej jednoty a rozkvetu tvorčích síl oboch ná-
rodov:

- navrhuje hľadať v minulosti našich národov i v prítomnosti význačné
príklady i jednotlivé osobnosti, ktoré výrazne reprezentujú priateľ-
stvo a bratstvo medzi oboma našimi národmi. Počínajúc sv. Cyrilom
a Metodom a končiac v bratstve spečatenom krvou v ŠAR uvádza v 34
bodoch bohatý materiál faktov pre tisícročné vzájomné vzťahy medzi
českým a slovenským národom.

Spracoval ústredný tajomník kanonik F. Hochmann

Poriadať záujmové semináre/kurzy /, na ktorých by duchovní boli
zoznamovaní s otázkami zo spoločenskej teológie, z mierovej spolu-
práce a s aktualitami z našej vnútornej i zahraničnej politiky.

- uporiadať trojdňové denné záujmové semináre cca pre 25 účastníkov
v knazskom domove v Prahe, v Páru v Mari. láznach, v Starom Smokovci
a pod. prvý deň venovať politickým ekonomickým a sociálnym otázkam
našej spoločnosti, druhý deň medzinárodnej politike a mierovej spolu-
práci a tretí deň zamerať k otázkam zo spoločenskej teológie.
Pre prednášky by boli zaistení vhodní lektori. Ideový i časový prog-
ram prvého seminára je už vypracovaný podrobne.

Spracoval kanonik O. Navářík

V oblasti občianskej angažovanosti:

- hľadať nové formy práce a uvádzať ich do súladu so súčasnými problémami;
- angažovane prispievať špecifickým prevádzaním kňazskej služby
k ďalšiemu hmotnému i duchovnému rozvoju spoločnosti;
- pri styku so zástupcami štátnej správy /na zhromaždeniach a besedách/
nielen informovať o činnosti ZDK, ale súčasne sa zoznamovať s výs-
ledkami budovania a s problémami života našej spoločnosti;
- exkurzie do závodov, kde je možnosť sa konkrétne presvedčiť
o budovateľskom úsilí nášho ľudu;
- styk duchovného s MNV, kde môže v praxi najlepšie vyjadriť svoju
občiansku angažovanosť a súčasne tak vlastným príkladom pôsobiť na
veriacich /akcia "8", besedy poslancov s voličmi, mierové slávnosti,
darčovníctvo krvi a pod./
- účasť v spoločenských a záujmových organizáciách;
- pomáhať riešiť situáciu v prípade nedorozumenia členov ZDK v oblas-
ti občianskych vzťahov;
- v predvolebných obdobiach v súlade s programom Národného frontu
zoznamovať duchovných s novými úlohami v ďalšej fázi budovania
našej spoločnosti;
- vymieňať si svoje skúsenosti s duchovnými zo slovenska a tým pomá-
na

hať k vzájomnému poznaniu, k priateľstvu a k prehĺbovaniu spolupráce medzi českým a slovenským duchovenstvom v záujme trvalej jednoty medzi českým a slovenským národom;

- na zhromaždenia a besedy ZDK pozývať všetkých duchovných;

Spracoval prof. dr. Silv. Šoka

pomáhať riešiť záujmové a sociálne problémy spolubratov;

- venovať záujem knazom - dôchodcom /navštíviť, poradiť, pomôcť/;
- krajská sociálna komisia viesť evidenciu knazov - dôchodcov, poznať ich sociálny stav /nenoc, potreby, opustenosť, atď/;
- pomoc zaistiť najmä knazom - dôchodcom počas choroby lekárskeho ošetrovania, kúpele, všimnúť si ich ekonomické otázky;
- pomôcť knazom, ktorí si z najrôznejších príčin nedokážu zaistiť potrebnú rekreáciu, dovolanku, miesto v charitných ústavoch a prípadne v iných sociálnych zariadeniach;
- venovať pozornú účasť pri životných jubileách kňazov/iev, návšteva, darček a pod./
- krajské a národné sociálne komisie prekonzultovať túto tematiku a praktickými činmi dokázať realizáciu zdravých medziludských vzťahov v knazskom spoločenstve.

Spracoval tajomník Ján Zabák

Podnety pre prácu s mladými kňazmi:

Teológia
- poriešať krátkodobé teologické kurzy na aktuálne témy z pokoncilovej teológie.

- usporiadať seminár, kde by boli na programe otázky občianske, politickej, sociálne, medzinárodné atď.;
- získavať prispievateľov do katolíckej tlače mladých duchovných /usporiadať pre nich krátky novinársky kurz/;
- organizovať zájazdy astyky mladých kňazov z rôznych krajov;
- ustanovovať kaplánov tým farárom, kde bude záruka, že na nich bude kladne pôsobiť po stránke cirkevnej i občianskej;
- umožniť záujemcom prístup k odbornej teologickej literatúre.

Dekan Z. Adler prisľúbil, že tiež začne vlastné podnety k práci s mladými kňazmi.

II. Úlohy vyplývajúce pre činnosť PACEM IN TERRIS zo záverečného dokumentu v Helsinkách

1/ Nadalej prevádzať intenzívnu mierovú činnosť, ktorú Pacem in Terris a pre ňu MHD prevádza už celý rad rokov a tým svojím spôsobom napomáha k úspechu k podpísanému "aktu" v Helsinkách.

2. Rozširovať a prehĺbovať mierovú spoluprácu s ostatnými mierovými organizáciami: predovšetkým u nás GAV, v zahraničí s Berlínskou konf. s kresťanskou mierovou konf. a ďalšími.

3/ Siriti m. šlienuku mierovej koexistencie a neustále ju novo motivovať a teologicky a eticky zdôvodňovať;

- stále sa k týmto myšlienkam vracáť v katolíckej tlači českej i slovenskej /BP, KN/

- knaz pri svojom pôsobení na veriacich;

4/ Na základe bodu d/ o spolupráci v humanitárnej oblasti nadväzovať opatrne styky i s mierovými organizáciami v západných krajinách a v krajinách tretieho sveta za účelom podpory záverov helsinskej konferencie a len v týchto intenciách;

- overiť si vhodné typy a nadväzovať styky s pokrokovými zmyslajúcimi duchovnými na Západe.

5/ Pozvať delegáciu ruskej pravoslávnej cirkvi k skorej návšteve našej vlasti.

III. K uvedeným návrhom pod. I. a II. jednotlivé krajské výbory môžu pripojiť vlastné podnety a zaslať ich ústrednému sekretariátu do Prahy. Po spracovaní všetkých pripomienok bude na ÚV ZDK ČR v hlásený konkrétny program úloh, ktorý sa bude snažiť Združenie realizovať v ďalšom období.

IV. Plán práce pre najbližšie obdobie /do konca roku 1975

- v novembri pléna krajských výborov/predniesť program zo zhrom. v Olom./
- Zasadanie predsedníctva ZDK ČR a ZDK SSR
- Zasadanie ÚV ZDK ČR začiatkom decembra
- zasadanie ÚV ZDK SSR 10. - 11. XII. 1975.